

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΥ

Τ' ΑΛΛΟΚΟΤΑ ΜΑΤΙΑ

ΔΙΗΓΗΜΑ

«Ο γιατρός μου θά κάνει την τύχη του : ετοιμάζει μιάν ανακοίνωση στην 'Ακαδημία, — όχι βέβαια την 'Ακαδημία των 'Αθηνών, — για τὰ μάτια μου. Με παρακάλεσε μάλιστα να του γράψω κι' ἐγώ τι και πώς βλέπω μ' αυτά τὰλλοκοτα μάτια. 'Η ἐκθεσή μου, λέει, θά του χρησιμεύσει στην ανακοίνωσή του κι' ἢ θά πάρη τὴ κυριότερα κομμάτια ἢ θά τὴν ἐπισυνάψῃ δόξαερη. Γι' ἀγάπη λοιπόν τοῦ γιατροῦ μου, πού θά κάνει τὴν τύχη του, γράφω αὐτὰ πού θά διαβάσετε και σεις. Τὸ ξέρω πὼς θάπρεπε νάμουν πιὸ λογοτέχνης γιὰ ἓνα τέτοιο θέμα' ἀλλά τί νὰ κάνω ; ἀνάγκη και θεοί.

Μικρός, εἶχα τὰ πιὸ γερά, τὰ πιὸ δυνατὰ μάτια τοῦ κόσμου. Ξεχώριζα «τὸ μαῦρο μυρμηγκι ἀπάνω στὴ μαύρη πέτρα», ὅπως λέει γιὰ τὸ Θεὸ ἐν' ἀραβικὸ ποίημα, και μοιρολόγια νὰ κοιτάζω πολλὴν ὥρα τὸν ἥλιο σὰν τὸν ἀετὸ. Αὐτὸ υἰάλιστα, γιὰ παιχινίδι, τὸκανα συχνότατα' γιατί τρελαινόμουν νὰ βλέπω ὕστερα, με κλειστά ἢ μ' ἀνοιχτὰ μάτια, κάτι φωτεινὲς φωτεινὲς βούλες, κόκκινες, πράσινες, μαβιές, χρυσές, γαλάζιες, πού τις ἔκανα νὰ τριγυρίζουν πὸ κενὸ θά μετώρα ἢ νὰ κολλοῦν ἀπάνω στάντικειμνα πού με περιστοιχίζαν, — στὸν τοῖχο, στὸ ταβάνι, στὰ τζάμια, στὰ δέντρα, στὸν οὐρανὸ !

Ἴσως — ποιὸς ξέρει ! — τὸ ἀγαπητὸ μου αὐτὸ παιχινίδι νὰ μοῦ χάλασε τὰ μάτια ἢ τοῦλάχιστο νὰ συνετέλεσε. Ὁπωσδήποτε, ἀπ' τὰ δώδεκα χρόνια μου, ἄρχισε μιὰ ἐλαφριά μυωπία, δυνατώτερη λίγο στὸ δεξι. Γυαλιὰ ὅμως δὲν ἔβαλα' οὔτε σὲ γιατρὸ πῆγα ὡς τὰ εἰκοσι. Τότε μόνο ἀισθάνθηκα τὴν ἀνάγκη νὰ ἐνισχύσω τὴν ὄρασή μου, και μιὰ μέρα πῆκα σ' ἓνα «Ὀπτικὸ» και διάλεξα γυαλιὰ μοναχὸς μου. Τὸ θυμοῦμαι καλά : τὸ δεξι ἦταν 2,50 και τὸ ἀριστερὸ 3,50.

Καλά, κακά, αὐτὰ μεταχειρίστηκα δυὸ-τρὶα χρόνια. Ἡ μυωπία μου ὅμως μεγάλωνε. Ἐπειτα παρατήρησα και συμπτώματα πιὸ ἐπίφορα : μολις βράδυαζε, δὲν ἔβλεπα οὔτε με γυαλιὰ. Τότε πῆγα στὸ γιατρὸ. «Ἡμεραλωπία» μοῦ εἶπε. Και πῆρα τὰ γυαλιὰ πού μοῦ προσδιόρισε αὐτός. «Ἐ, αὐτὰ δὲ θυμοῦμαι τι ἀριθμὸς ἦταν, οὔτε ἂν εἶχαν διαφορὰ τὸ δεξι ἀπ' τὸ ἀριστερό. Ξέρω μόνο πὼς δὲν μπορούσα νὰ τὰ ὑποφέρω. Με βάραιναν, με ζάλιζαν, ἀδύνατο νὰ τὰ συνεβίσω, πρὸ πάντων στὸ διάβασμα ἢ στὸ γράψιμο. Κι' ἴφου βασανίστηκα ἔτσι κάμποσο καιρὸ, τὰ πέταξα, ξανάβαλα τὰ παλιὰ κι' ἠσούχασα.

Ἀλλὰ τότε σημειώθηκε τὸ πρῶτο παράξενο : Ἀφοῦ με τὰ γυαλιὰ τοῦ γιατροῦ δὲν ἔβλεπα καθόλου κι' ἀφοῦ με τὰ δικὰ μου (2,50 και 3,50) ἔβλεπα μολις λιγάκι καλύτερα παρά με τὰ μάτια μου, τις περισσότερες ὥρες ἦμουν χωρὶς γυαλιὰ και σιγά-σιγά ἔπαφα ὀλοσδιόλου νὰ βάζω. Ἄλλωστε ἡ «ἡμεραλωπία» μου (καλέ, μὴ γράφεται με δυὸ λάμβδα ἢ ἀκατανόητη αὐτὴ λέξη ;) εἶχε γιαινευθεῖ, μονάχη της βέβαια, κι' ἡ μυωπία μου εἶχε σταματήσει. Εἶχα δηλαδὴ μιὰ μυωπία ὀλοσρητή. Μποροῦσα νὰ ζω και χωρὶς γυαλιὰ. Στὰ θέατρα μόνο, σὶς ἐκδρομὲς, στὰ ταξίδια, ἔπαιρνα λορνιόν. Καὶ μοῦ ἔφτανε. Τὸ πρῶτο λορνιόν παραξένω ἦταν αὐτὸ : ἐνὸ λοιν περιέμεναν νὰ μοῦ ἀυξήσῃ ἡ μυωπία, σταμάτησε. Μι' ἴσως ἐλαττώθηκε' κι' ἐνὸ τόσα χρόνια με ἤξεραν με γυαλιὰ, «στραβὸ», τώρα μ' ἔβλεπαν ἀνοιχτομάτη !

Μὰ εἶχε γίνει πραγματικῶς καλά ; «Ὁ κάθε ἄλλο ! Και σὲ λίγο ἄρχισαν τὰ φοβερά.

Θάμουν τότε ὡς τριάντα χρονῶν. Μιὰ μέρα, μοναχὸς μου, κοιτάξα τὴ φωτογραφία μιᾶς ὀμορφῆς. Και τότε τὴν κοιτάξα με τὰ δυὸ μάτια (και τὴν ἔβλεπα, στοχάζομαι, ὅπως ἦταν,) πότε με τὸ ἀριστερὸ μόνο, (και τότε μοῦ φαινόταν λιγάκι μικρότερη μὰ καθαρότερη,) και πότε με τὸ δεξι, ὅταν τὴν ἔβλεπο μεγαλύτερη μὰ κάπως συγκεχυμένη. Ἄξαφνα, δὲν ξέρω κι' ἐγὼ πὼς, μιὰ στιγμὴ πού τὴν κοιτάξα με τὸ δεξι, ἀνοιξα και τὰριστερό. Και τότε εἶδα κάτι θαυμάσιο : τὴ φωτογραφία μεγαλωμένη, καθαρότατη, ζωηρότατη και με τέτοιον ἀέρα, σὰν νὰ τὴν ἔβλεπα σὲ στερεοσκόπιο !

Ξανάκανα τὸ πείραμα δυὸ-τρὶες φορές, πάντα με τὸ ἴδιο ἐκπληκτικὸ ἀποτέλεσμα. Και κάποτε, κατάλαβα πὼς πάθαινα κάποιο *στραβισμό*. Δὲν ξέρω δηλαδὴ ἂν εἶνε αὐτὸ ἀκριβῶς, ἀλλά μοῦ φαίνεται ὅτι με τὸ ἀριστερὸ μάτι ἔβλεπα τὸ εἶδωλο πού σχηματιζόταν στὸ δεξι' και τότε ἡ εἰκόνα μοῦ φαινόταν μεγάλη και ζωντανεμένη.

Ὁπως κι' ἂν εἶνε, τὸ παιχινίδι μοῦ ἄρσσε

πολὺ και, ὅπως ἐκεῖνο, σὰν ἦμουν μικρός, με τὸν ἥλιο, τὸκανα ὅσο συχνότερα μπορούσα. Κοιτάζα με τὸ *στραβισμό* πού εἶπα, φωτογραφίες, κάρτες, εἰκόνες βιβλίων και περιοδικῶν, ὅτι ἔβρισκα. Κι' εἶχα ἀληθινὰ μιὰ μεγάλη ἠδονὴ νὰ τις βλέπω νὰ ζωντανεοῦν ὑπὸστὰ στὰ μάτια μου. Μὰ τι ἦταν ἐκεῖνο, ἀλήθεια ; ... Θυμοῦμαι ἄξαφνα κεφαλαία γυναικῶν στὸ 80 τοῦ φυσικοῦ, νὰ τὰ βλέπω στὸ φυσικὸ ! Μὰ και τὰ χρώματα τὰβλεπα πολὺ πὸ ζωηρά, τὸ μαῦρο πὸ μαῦρο, τὸ ἄσπρο πὸ ἄσπρο, τὸ κόκκινο πὸ κόκκινο. Παρατήρησα ἀκόμα και τοῦτο : μιὰ εἰκόνα πού παρίστανε πρόσωπο με τὰ μάτια πρὸς ἐμέ, με γάλανε πὸ πολὺ αὐτὸ μιάν ἄλλη πού παρίστανε δέντρο, σπῆτι ἢ και σῶμα με τὸ κεφάλι γυρισμένο. Ἔτσι ἀπὸ μιὰ γυναικία δόξαερη, πού με κοιτάζε με τὰ ὄρατα της μάτια, μόνο τὸ κεφάλι, τὸ πρόσωπο ἔβλεπα μεγαλωμένο στὸ φυσικὸ' τὰλλο σῶμα δὲν μεγάλωνε ἀνάλογο. Κι' ἐν' ἄλλο : Ὅσο γύμναζα τὰ μάτια μου, τόσο μεγαλύτερες μπορούσα νὰ βλέπω τις εἰκόνες. Ἔτσι ἔφτασα νὰ βλέπω πρόσωπα μεγαλύτερα ἀπὸ τὸ φυσικὸ και... νὰ τρομάζω !

Ὁ *στραβισμὸς* μοῦ εἶχε γίνει πιὰ μιὰ συνήθεια. Ὅτι ζωγραφία και νάπερε στὰ μάτια μου, τὴν κοιτάξα βλέποντας με τὸ ἀριστερὸ και τὸ εἶδωλο τοῦ δεξιοῦ. Και μιὰ μέρα, στὸν καθρέφτη, κατάφερα νὰ ἰδῶ ἔτσι και τὸ μάτι μου τὸ ἴδιο : ἓνα ματι πελώριο πού κοιτῆζε ἄλλοῦ, ἓνα μάτι πού τοῦ ξεχώριζα και τις ἐλάχιστες φλεβίτσες, ἓνα μάτι ξένο, πού λὲς και τὸβλεπα με φανὸ !

Ἀπὸ τότε, ἀρχισα νὰ βλέπω με τὸν ἴδιον τρόπο, ὄχι μόνο τὰ ζωγραφιστὰ, ἀλλά και τὰ πραγματικὰ. Πρόσωπα και πράγματα, μοῦ φαινόταν ἔτσι πολὺ μεγαλύτερα. Ἀλλὰ ἐπειδὴ αὐτὸ δὲν ἦταν καθόλου εὐχάριστο, — ἀπεναντίας ἐτρόμαξα καμμιὰ φορὰ νὰ βλέπω ἐν' ἀσχημόμοτρο τόσο μεγαλύτερο, ἀπ' τὸ φυσικὸ, — τὸ παιχινίδι αὐτὸ τὸκανα σπάνια, κι' ἀπὸ λίγες στιγμὲς κάθε φορὰ, ἔτσι ἀπὸ ἀλλὴ περιέργεια. Τὸκανα ὅμως. Τὸκανα χωρὶς νὰ θέλω. Κι' ἄλοένα περισσότερο. Ἦταν πιὰ κάτι ἀνίκητο. Κι' ἄξαφνα, ἓνα ὄρατο πρωτὸ, — κανένα χρόνο ἀπὸ τὴν πρῶτὴ ἀνακάλυψη της περιέργειας ἰδιότητος τῶν ματιῶν μου, ξυπνῶντας... βρέθηκα Γιούλιμπερ στὴ χώρα τῶν Γιγάντων !

Τοῦ κάνου ἔτριβα τὰ μάτια μου. Τοῦ κάνου προσπαθοῦσα νὰ κοιτάζω ἴσια. Ὅτι κι' ἂν ἔκανα, ὅπως κι' ἂν κοιτάζα, τὰ πρόσωπα και τὰ πράγματα γύρω μου, ὄλα, ὄλα, τὰβλεπα δυὸ φορές μεγαλύτερη' ἀπὸ τὸ φυσικὸ ! Και μόνο τὸ ἐαυτὸ μου ὅπως τὸν ἤξερα ἢ ὅπως ἦταν !

Δὲν μπορῶ νὰ παραστήσω τὴν τρέλλα τοῦ τρόμου μου, ὅταν εἶδα πὼς αὐτὸ ἦταν σταθερὸ κι' ἐπίμονο ! Ἔβαλα τις φωνές :

— Βοήθεια !... Βλέπω τὸν κόσμο μεγαλύτερο !... Κάτι ἔπαθαν τὰ μάτια μου !... Φοβάμαι !... Μὴ με πλησιάζετε !... Τρέξτε

Ὁ κ. Γρηγόριος Ξενοπούλου

